

A 16os honvéd

Kiadja:
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalozezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én:

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

A közönséghez.

Irta: **Kutka István** alezredes.

A szeretet nevében lép a 16. honvéd gyalozezred tisztikara e lappal Gömör-, Nógrád- és Zólyom megye közönsége elé.

Szeretetünk honvédeinknek szól, e három vármegye azon vitéz fiainak, kik ezredünkben szolgálják a Haza ügyét.

Szeretjük őket azért az állhatatosságért és odaadásért, mellyel a háború minden viszontagságát és nélkülözését viselik; szeretjük őket azért a haláltmegvető vitézségért, mellyel tomboló csaták hároméves sorozatában a hazai rögöt védik; szeretjük őket azért az ellenálhatatlan lendületért, mellyel az ellenséget támadják és azért a higgadt hősiességért, mellyel az ellenség borzalmas ágyúzását, bombázását, türik anélkül, hogy kötelességükről csak egy pillanatra is megfélemednének azon hosszú órák és napok alatt, míg a pergőtűz pokla okádjá rájuk az ezerszeres halált ezerféle rémes alakban.

Szeretetünket tettekben akarjuk nyilvánítani és feladatunkká tűztük ki, hogy az ezred elesett hősei özvegyeinek és árváinak sorsát enyhítsük.

Erre a célra 25'000 koronát gyűjtöttünk már össze, de ez elenyésző csekélység ahhoz, hogy komoly segélyakciót lehessen vele megindítani.

Bizalommal fordulok hát a három vármegye közönségéhez, kérve, hogy támogassa kezdeményezésünket.

Viszonzásul mi is szándékozunk Önöknek valami csekélységet nyújtani, ami a jövő nemzedékeket is fogja még e súlyos időkre emlékeztethetni.

E csekélységek közé számítanak levelezőlapjaink és ezredjelvényeink, melyeket áruba bocsátunk és ez az ujság, melynek első számával ma lépünk a nyilvánosság elé.

Azonkívül, hogy a jótékonyt szolgálja még az is a rendeltetése e lapnak, hogy mentől szorosabb kapcsolatot teremtsen a harctéren küzdő ezred és szülőföldje között.

Fogadják jóindulattal! Hiszen jól tudjuk, katonák írják össze, nehézkes kézzel, verejtékes, nehéz munkával.

Vásárolják — erre kérünk mindenkit — szerény lapunkat és terjesszék minél nagyobb körben!

Segítsenek nekünk ezen az úton, valamint egyéb vállalataink bőkezű támogatása által, igyekezzenek minél több pénzt gyűjteni!

Adományainkkal hozzá járulnak ahhoz, hogy megóvassék a nyomortól és zülléstől sok oly család, melynek fentartója a Haza függetlenségéért, épségéért és jólétéért — valamennyiünk boldogabb jövőjéért vértet el.

A 16-os honvéd.

Akkoriban történt, mikor mi öreg népfelkelők bevonultunk. Mindnyájan kivágtuk — az időközben rekvirált — rezet, de mesterember véletlenül nem akadt közöttünk.

Nem akadt se suszter, se snájder, pedig ezeknek meg kellett lenniök. Hiába törtük a fejünket, sehonnan, de még kölcsön sem tudtunk valami majszttert kapni. Végre mindnyájunk parancsnoka emigyen szóla: „Ugyan mit okoskodtok gyerekek! mindjárt meglátjátok, hogy lesz suszter is, snájder is, szakács is és mindenmi is.“ Azzal oda áll a vigyázzban levő sorok elé és kezdi az embe- reket egy-kettő-hárommal számozni. Mikor aztán egyne- hányat megszámozott, megint kiállt a front elé és ren- delkezik. Egy-esek kilépni! = Suszter. — Kettő-sők kilépni! = Snájder. — Hárommal jelöltek kilépni! = Szakács! Ez ellen apelláta nem volt. Ki mi volt civil- ben, nem kérdezték, mint katona meg kellett neki a bakancsot foltoznia, a blúzt reparálnia, a zupát és ca- kumpakot főznie.

És meg kell neki a „A 16-os honvéd“-et is írnia, még ha annak idején hivatalból pótolhatta volna a hi- ányzó susztert, vagy snájdert, vagy századszakácsot is.

S ha már meg kell írnia, hát meg is fogja írni. Azért is mert parancs, azért is, mert a 16-os honvéd, aki Zágorzice, Gorlice, Opcar, Limanovánál és mindenütt ahol kellett, ott volt és dicsőséggel ment előre, — tudni fogja majd használni az ollót is, az árat is és talán a gyűrőtáblát is.

„A 16 os honvéd“ ebben a 8 oldalas formában, pennával a kezében akar a sikerért harcolni. Aktuális vonatkozásokkal kedélyt, derüt szándékozik olvasói kö- rébe bevinni; speciális rovatai mindenkiről, aki 16-os honvéd és mindenről, ami a 16-os honvédekkel össze- függ, a kívánt felvilágosítást megadják.

Állandóan közölni fogja a kitüntetettek, a meg- esületek, a hősi halált haltak névsorát.

Mint a történelmi osztály orgánuma, ezen osztály fokozatos fejlődéséről időnként beszámol.

Megkönnyíteni szándékozik az ezred hagyatéki osz- tályának munkáját azzal, hogy a körülményes kutatások helyett felhívásokat fog tartalmazni s így a hátramara- dottak lényegesen rövidebb idő alatt kapják kézhez el- esett, eltűnt vagy fogságba jutott kedveseiknek az ezred- nél visszamaradt tárgyait.

Minden e laphoz intézett kérdezősködést, a katonát jellemző lelkiismeretességgel és pontossággal fog vála- szolni.

Legfőbb célja pedig, hogy a 16-os honvédek özvegy és árva alapját az elterjedtségével járó jövede- lem által állandóan és lényegesen gyarapítsa.

És ezért kívánunk neki teljes sikert, biztos jöve- delmet!

Ugyebár hogy így volt?

Én legalább mint clairvoyante riporter így láttam. S így láttad te is, — így látta ő is, mink is, tük is, ök is.

Ne is merje senki állítani, hogy nem így volt. Jusson eszébe mindenkinek az ezeregyéjszaka gyönyörű meséje, midőn a varázsló dervis egy gyöngy nyakláncot akasztott a porére vetkezett sah nyakába. Csodaláncot, mely minden lepergetés után a legdrágább királyi ruhát varázsolta a királyra és nyomban megvakulást okozott volna bárkinek is, ki a pompás ruhán csak egy ránc kifogásolni valót lelt volna . . .

S valóban csodalánc volt! A meztelen király büsz- kén, emelt fejvel haladt kíséretével és a nép nem győzte bámulni és dicsérni a drága himzésektől roskadozó, ra- gyogó ruhát és annak páratlan szépségét . . .

Vércsillag.

Messze, hol a mindennapi imádsághoz nem ha- rangszó hívja össze a hiveket, hol az ünneplőbe öltö- zést nem ismerik az emberek, hol az élet monoton- ságát nem érzik: élt egy ágról szakadt, roncsruhájú szegény, nagyon szegény ember: Bojtár János.

Bojtár talán katona volt, talán nem: első pillan- tásra nem nagyon lehetett rá ismerni. Valami rongy darabból volt fejfedője, szürkés, összetákoltt köpeny borította testét; sáros, feketés nadrágja beleveszett egy kifodrozott szárú csizmában. De mondjuk, hogy katona volt, hisz fegyver lógott a vállán. hátzísák is takargatta a köpeny hasadékaít.

Bojtár János békésebb időben ott élt a kárpátok nyulványai alatt, hol szelíd tótok ölelkeztek még jám- borabb magyarokkal. Ott élt, hol még kis patak a Sajó s a folyóhoz hozzáidomult apró falvakat domb olda- lakba csapott, megművelt sovány földek vették körül.

Ezernyi-ezer kinlódással, Amerikát megjárt em- berkékre ráizmosult a háború fojtogatása, s egymás után vetették le a bocskort, hogy az uniformisba való bujtatásuk után csakhamar beleszokjanak a viharos napokba.

Igy történt Bojtár Jánossal is. Most gubbaszt egy földbe vájt lukban s karjára támaszkodott fegyverrel fél- álljultan küzködik magával

De, mint mindenki ő is belé törődött a változha-

tatlanba, mint mindenki ő is otthon képzei magát . . . otthon, a boldog nyomorúságban.

Jánost csak ritkán viharoztatják fel a rossz elgon- dolású érzések, csak ritkán sóhajt át a nagy hegyeken túlra: hisz János katona lett. Eltemetődött véle lassan- kint a mult, a ház, a kert, a szive választotta.

Jánost nagy elhatározások ezernyi rügoja sarkalja, János sok, sok csillaggal gallériján akar visszatérni.

Ördög szállhatta meg, megbabonázhatták, de ő nem nyugodott, s szilajkodva ott volt mindig az elsők között: torzult arccal, duhajkodva rugtatott előre. Örö- mét lelta a vérben, s bosszuló gondolatok pezsdülésé- vel harcolt. És szerencséje volt.

A hőrdüléses világ ezernyi veszélyét kikerülte, hulltak körülötte a bajtársak s örömes arccal mentek el mellette egy-egy golyóval nehezebben: ő állt, s még tréfált is. Kedvelt szokása volt megkérdezni a hazame- nőktől, a véresektől:

— Bátyám, mennyiért adod sebedet. S boldog volt ahányszor elmondotta kedvenc mondasát, s örült, hogy tovább mehetett épbőrrel.

Egy szép nap megkapta az első csillagot: egyet. Zimankós idő volt, de piszkos, cafrangos köpenyét kigombolva hordta, hogy lássa a bakaság kicsoda — micsoda.

Úrnak, nagy úrnak képzelte magát, hisz paran- csolhat is, nem csak az örökös szótfogadásban kell tetmetkeznie. Erősen fogta a keze alá kerülőket, érez-

Te sétálsz most így pörére vezetett magyar nemzetünk! Nem látjuk sanyargatott testedet. Nyakadon a gyöngylánc! Minden szem magyar anyák síró tiszta könnye! Nyakadba akasztotta a háború, ez a gonosz varázsló! S a merre jársz, hódol Neked az egész világ, mert rajtad a hazaszeretet biborpalástja, rajtad a magyar erényekkel dúsan himzett ruha és vak az, aki nem látja, hogy a könnygyöngyökön mint játszik a szép, dicső jövő napjának sugara, a jól teljesített kötelesség szívárványszíneivel!

Igy volt — Én láttam! Tódult a közönség az Árpád térre, ostromolta a pénztárt. A felülfizetések befogadására kicsinynek bizonyult a külön e célra kölcsönként heidelbergi nagy hordó.

Az ünnepély! Eh, üres szó! Ez nem ünnepély, ez hatalmas symphoniája volt a szeretetnek a hősök íránt érzett hálának!

A nagy téren mindenfelé sátrak, hol a legendába való gyönyörűségecs besztercebányai lányok és asszonyok vetekedtek a siker érdekében.

Pezsgő jökevd, jökevdüv pezsgőzők, vándorló virágárusító virágok. Felejthetetlen kép.

A tömeg a katonazene hangjai mellett hullámozott. A laczikonyhánál meg a cigány húzta.

Kellemes meglepetést keltettek a hófehér ruhába öltözött süteményárusító lányok, kik a fehér kenyeret, perecet és zsemlyét nem győzték eladogatni. A rég nem látott esemélynél kelendőbbek és enni valóbbak csak a kis boltosok voltak.

Hát még a trafik! Egy millió szivar és cigaretta kelt el szinte egy perc alatt. A második percben már csak a kiválasztottaknak jutott. Szültánt nem láttam, — a vezérszerep a hölgyeké volt. Hébe-hóba egy Király is akadt, de skatulyával azt sem kapott senki.

Árusítottak még gyufát, sört, bort. Volt kenyér, étel, ital, frissítő, cukorkás sátor stb., stb.

A világposta bájos levélhordozóinak ezer dolguk akadt. Ugy tűntek fel előttem, mint a szövöszék ide-oda szaladgáló hajócskái, a mint jobbra-balra vitték a szárlakat . . .

A confetti csata rendkívül heves volt. A férfi sereg egy ideig állotta a pergőtűzet, de az útközetről ki nem adott Höfer jelentés bizony számos sebesültről számolhatott volna be. Szívlövés is akadt.

Rendkívüli tetszést aratott az elkerített népliget számos látványos bódéja. Látható volt a raritások sátrában Cleopatra tüje, Columbus tojása, Damokles kardja, az idő vas foga, a feledés fátyola, a világtörténelem itélőszéke, Achilles sarka stb., stb.

Külön belépő díj mellett volt látható egy a zupával megelégedett baka, egy a háborúval még jól nem lakott katona, egy éhenhalt hadtápos, a becsületrend lovagjává ütött posztózállító, egy kitüntetett katona, a ki sohasem állította, hogy őt magasabb kitüntetésre terjesztették fel, — és sok más csodás dolog.

Legnagyobb bámulatot keltette a nagy költséggel idehozott és külön óriási sátorban kiállított, a belga várak ostrománál oly sokat emlegetett nagy 42-es. A hatás Besztercebányán is meglepő volt.

A mindenfelé szállingózó közönséget a tér minden pontján új tréfa, meglepetés és mulatság érte. A nagy derűtlenséget keltő lepényevésen, zsák és tojásfutóversenyen kívül az ötletes rendezőség azonban magasabb élvezetekről is gondoskodott.

Az Árpád-tér nagy köröndjében óriási színpad állott, hol egész délután komoly és tréfás előadásokban váltották fel egymást a kabarézó műkedvelő művészek. Egy dologgal volt csak némi baj. A hangversenynyel. Ennél — mi térés tagadás! — egy *hallgató* sem akadt. De ez másképp nem is volt várható, hiszen Besztercebányán mindenki a *hangadó* körökhöz tartozik! . . .

Hogy este a liget tündéres világitásban úszott és

tetni is akarta mióvtált egy kicsit, s bosszankodott, mikor csúfondárosan utánozták tótos beszédét, s tudta, hogy háta megett rossz nyelvek előráncigálják.

Ma este rossz rapja volt. Megint a nyelvek bántották, s csak azon vigasztalódott, hogy a második csillag felvarrása után másképp lesz. Aztán meg levelet is kapott otthonról, melyben elsiratják a csillagát Kérik a levélben, hogy ne legyen altiszt mert annak nincs jó dolga.

Ezen a levélen még jobban mérgeledött, mint a bajtársak acsarkodásán.

— Mit tudnak azok az asszonyok: morfondírozott magában.

Inkább a ház körül bibelődne az anyám. Nem szereztem én azt a csillagot ingyér, gyünnének csak ki, akkor nem billegetnék magukat úgy, mint abban a levélben.

S már meg is vigasztalódott; hisz otthon is tudják mi lett belőle. Az édesanyja bizonyonnyal elbeszélte az egész falunak az eseményt. Eh! Az ő fia nem csak oly tedd ide-oda ember, legény a talpán; no de mi lesz, ha majd a második csillagot is megkapja. Biztosan a tisztelendő úr is fog írni neki, meg a jegyző is más szemmel néz majd rá. Hát a Maris, a Maris . . .

— Csak egy perce lennék ott nála, vajjon mit szólna hozzá. Megirigyelné azt a jányt még a gazdag kurátor lánya is . . ., ej, de eddig nem, nem ne lásson mig a második csillag nem gyűn.

A harmadikra gondolni sem mert eddig. Csak jól-eső melegség futkározott át rajta.

— No, de ez is meglehet, mért is ne?

El, el ringatózott a gondolatok sok egyszerűségén, hízelt magának, s építgette — haza — a tervet.

Kinn megkezdődött a torna. Ugattak a tábori ágyúk, s a nehéz ütetek bizony jajgatása, s az utána következő kettős csattanás rezgettette a földet. A fegyvergolyók sivítő füttye, a gépfegyver gyótró kattogása csak élénkítette a koncertet.

— Meleg nap lesz ma — adogatták egymásnak a szót a katonák.

A riogás nem akart elmúlni, mind erősebb és erősebb lett a lárma, itt, ott egy-egy jajgatás vegyült a zajba. Káromkodás ezernyi zuhatagja ordít segítségért kiállt . . .

János elemében érezte magát. Izgett mozgott, káromkodott és szidott mindenkit. Most hallgattak rája, most figyelték tótos, el nem téveszthető akcentusát.

Egyszer csak elnémultak az ágyúk, hogy a mieink csattanjanak fel s a szürkületben fekete kigyó gördült elő, követve a másodiktól és a harmadiktól.

János szorosabban fogta fegyverét, izzadt a nyirkos levegőben, téblolyodott vadság últ a máskor oly szelid kék szemekben.

A fekete vonal már az akadályoknál volt, tördelve az oszlopokat, vágva a drótot: átkozódva, habzott szájjal hanyatlottak sokan a tuskékre.

a világitó pisztolyok is működésbe hozták a kitünően sikerült tüzijáték során, ezt már csak azért említem meg, mert így jut eszembe, hogy az örökké emlékeztetés szép délután ezer cikkázó ötletét, szellemes és mulattató részleteit képtelen leírni gyenge tollam.

Tény az, hogy senki csalódottan nem távozott, — mindenki megkapta a magáét és bőven jutott a szent célnak is.

No ugyebár hogy így volt?

T—ó.

A történelmi osztály (T. O.) eddigi működése.

Az ezred megkeresésére a pótzászlóalj keretében alakult történelmi osztály első ténykedése volt az ezred elesett tisztjei arcképeinek megfestéséhez a szükséges anyagiakat megszerezni. A harctéri ezred s a pótzászlóalj gyűjtéséből ca. 1000 korona folyván be, a T. o. felhívást bocsátott ki az elesettek hozzátartozóihoz, hogy a szükséges fényképeket küldjék be. E fényképek beérkezésének sorrendjében kerülnek megfestésre az elesett hős tisztek arcképei. Jelenleg közel teljesen kész stádiumban van Hill Ferenc ezredes csaknem teljes életnagyságu térképe, azonkívül másik 5 portré s munkában van további 5—6 arckép.

E feladaton kívül a T. o. legfőképen azon fáradozik, hogy az ezred özvegy- és árvaalapja javára minél több bevételt biztosítson. E célból kiadott két fajtájú képeslapot összesen 6000 példányban; ezek Tichy Kálmán, pótzászlóaljbeli hdpj. őrmester, festőművész linoleum-metszetről nyomattak. Az első kiadás rövidesen elfogyott s kerek 400 koronát jövedelmezett az özvegy- és árvaalap javára. A második kiadás az ezred számára készült (szintén 6000 darab.) s készen csomagolva várja az utbaindítást, amely legközelebb, az ezredjelvények elkészültével, — azok kiszállításával egyszerre fog eszközöltetni.

János nem fért magába. Elsötétült előtte minden, akaratlan kiugrott a fedezék tetejére, magával rántva a többi. Kihuzta rojtos szárú csizmájából hosszú pengéjű kését s hördüléssel izmosodással vetette rá magát az előtte lévőkre.

Egyszer csak megrándult . . . a földre esett . . . nyakából szivárgott a vér s az életért való vergődéssel feküdt a földön . . .

Minden elesendesült . . . bajtársak kötözgették tártongó sebeit, de a kötésen csak átszivárgott a vér, befolyt a gallér mögé, *egy csepp oda üledett a csillag alá.*

János megkapta a második csillagot szép pirosas fekete vérből, János bizonytalán boldog volt s a közös sirban, a nagy fehér keresztet sirban várja a Maris irását és a pap dicséretét . . . Vész.

Az elsei néptimnepély
Oly csekély
Költségekkel jár,
Hogy ajánljuk:
Az jár jól,
Ki szótfogad
És duzzadt pénztárcát hoz,
Illetve használ.

Az ezred számára készül azonkívül 4000 darab tábori lap az ezredjelvény dombornyomásu képével. Az ezredjelvényt a T. o. Tichy hdpj. őrmester tervrajza szerint egy pesti műintézetnél készítteti, a közönséges használatra szánt egyszerű bronz példányokon kívül, — melyek darabja 1 korona — ezüstből sajtolva is és pedig oxidált és fényes szegélyű matt kivitelben. Egy ilyen ezüst plakett ára 5 korona. Készültek továbbá a plakett kicsinyített mása szerint női broche-ok is, ugyancsak oxidált és fényes szegélyű matt-ezüst kivitelben, 5 korona darabonkénti árban.

Az Atheneum R.-T.-nál jelenleg nyomás alatt áll 2 művészi ceruzarajzról készült újabb képeslevelezőlap, harctéri témákkal, melyek elkészültével újabb 4 rajzról készíthető lapokkal ez a széria 6 darabra lesz kiegészítve.

Ugyancsak az ezred özvegy- és árvaalapja javára hadikiállítás rendezését is tervezi a T. o. E célból felhívást bocsátott ki az összes itthon levő, ezredbeli tisztekhez, hogy hadi emléktárgyaikat erre a célra engedjék át. A harctéri ezrednél lévő tiszteket Juhász alezredes, ezredparancsnok fogja felszólítani hadi emléktárgyaik átengedésére.

Az ezredjelvénynek 75 (125 cm.-re nagyított rajzával 3 fabeton pajzs készül, melyek a póttestet kiegészítő 3 vármegyénél elhelyezve, jótékonycélra árusított vasszögekkel lesznek televerve s míg egyrészt szép és maradandó emlékei lesznek az ezred világháboruban vitt szerepének, másrészt bizonyára jelentékeny összeggel fogják gyarapítani az özvegy- és árvaalapot.

Munkában van továbbá egy 16-os honvéd szobor, (kisebb, műtárgy-méretben) mely műöntvényből sokszorosítva szintén ezredjótékonyági célra fog forgalomba kerülni.

A már megkezdett munka közben természetesen ismét újabb és újabb tervek s ötletek merülnek fel s ezek — amennyiben kivihetők s kellő eredménnyel bíztatnak — sorban mind megoldásra kerülnek.

Általában a T. o. amilyen lelkes örömmel állt az ezred rendelkezésére, mikor annak felhívása munkára szólította, éppoly lelkesedéssel s örömmel fog mindig — legjobb tudása s képessége szerint — azon fáradozni, hogy oly kiváló hírnevű ezred, mint a 16-os, ezen intézményében se maradjon a többi ezredék mögött s minél előbb behozza a késői kezdeményezés okozta hiányokat.

T. K.

Repszdarabok.

Z . . . zz . . . zzz . . . -bum! . . . v-v-v. Decken! — jönnek a repeszdarabok! No nem kell annyira félni, hiszen nem is olyan veszélyes — nem talál még . . . Még az első vonalban kinn sem, nem hogy ebben a *második védelmi* vonalban, e hasábokon. És még ha talál is nem éjt sebet, mert hiszen a „*Fekete máj*” ütgeből lötték ki. Annak a municiója csak epével van töltve. Nem is kell komolyan venni! Bár mindig célba vesz valakit ez az ütég, de az illetőtől függ, hogy eltalálják illetve megsebesítik-e? Nem kell megijedni tőle!

- Tudom, hogy erre mindenki azt mondja: „mi-

kor féltém én?" — Ezt mondhatja akárki, de gondolkunk csak a szemlékre. Soknak nem fért volna a foga közé egy zabszem a félelemtől. De azért nem vonom kétségbe senki bátorságát. Nem is kellene nekem egyéb!

... No igen a Repeszdarabok!... Meg fog esni azért egyszer-másszor, hogy valaki éppen a szórásmagba kerül és úgy hiszi, hogy megsebesült. Ajánlom az orvosfőnököt, aki ugyanis kimondja rá az *alkalmas-t*. S ha esetleg még mindig fáj, tessék elmenni Kun Bercihez, s őt tessék kérdőre vonni. Éppen azért kerestünk magunknak ilyen *felelőst* — aki a támadás viharát, mint százados tölgy, bár rangja csak főhadnagy, fogja állni s mi gyenge s ártatlan virágok a lombja alól nézzük a tomboló vihart — De meg ne próbálja senki, hogy nála az üteg felállításai helyéről értesítést szerezzen, mert ideges lesz és tessék csak megnézni a kítüntetéseit!...

V... v... vv... z... z... z... vm!... No itt az első repeszdarab!... Talált valakit?...

*

Halló!... Halló!... hallóci!... Központ? Igen? Kérem a zéró-zéró, null-nullt!... No lám, már meg is van! Hálístennek, legalább végzek!... Ki van ott?... Igen helyes, tehát Buchfeldmanné munkásközvetítő iroda!... Itt a 16-os honvéd kiadó fiók hivatala, vagy hogy is? honvéd fiók hivatal. Még helyesebben... Mit?... hogy ne tréfáljak?... Ez nem tréfa... a lehető legkomolyabb, sőt mondhatnám véresen könnyes valóság... tehát itt a honvéd fiók... De hogy jobban megértse...

Tessék?... Nines ideje?... Értse meg, a magyar embernek mindig van ideje, legfeljebb nem ér rá valamire. Istenem! ezek a mai magyarok csupa germanizmust használnak, pedig már a Jelenések Könyvében megírták, hogy *nyelvében él a nemzet*.

... Mit, hogy nem ér rá irodalmi és nyelvészeti fejtegetéseket hallgatni?... Pedig látja, már is volt hatása a szavamnak. Már nem azt mondja: nines ideje, hanem hogy nem ér rá! Hiszen olyan *könnyű* fejúk van maguknak, mindent hamar felfognak. Csak nem szabad a tehetségüket elforgácsolni más irányban!...

... Hogy itt hagyja a telefont?... Látja én szigorú, de igazságos ember vagyok és igazat adok magának is: sokat beszéltek. Ez már nekem régi hibám, amit köznyelven úgy hívnak, hogy születési hiba. Mikor a világra jöttem s idők múltán megtanultam beszélni, a legelső önállóan szerkesztett mondatom így hangzott: „Isten áldd meg a magyart!” Csakhogy később tudtam meg, hogy ez sem volt teljesen az én fohászodásom, hanem már előttem valaki szintén mondta ugyanezt, sőt teljesen azonos mondat szerkezettel. Tehát már akkor is főfőleslegeset beszéltem. De azért ne haragudjon rám kedves Buchfeldmanné hiszen ha nők nem volnának...

... Tessék?... hogy térjek a tárgyra? Azonnal!... Tehát hol is hagytam el?... Igen, még el sem kezdtem? Még azt sem tudja, hogy kivel beszél?... Itt a 16-os fiók...

... Nem... nem... nem posta fiók... ellenkezőleg... De nem szakítom félbe... itt a fiókhivatal a 16-oséktól... tudja a kiadásnál... Itt... itt a kaputól balra, vagy ha úgy tetszik a 4-ik futóárok, 7-ik rókalyuk... Szóval a 28-as traverztől délkeletre. Itt, ahová mindig ló az a disznó muszka, da-

cára annak, hogy itt családos emberek is vannak. No tetszik már tudni, hogy hol?

... Hálístennek!... Hát kérem a dolog így áll. ... Mit, nem beszéltek elég röviden?... Tudja, én szeretek mindent a legpontosabban megmagyarázni, mert úgy szokott lenni, hogy a végén még egyszer kell elmondanom mindent. Ezt akarom elkerülni, mert még ma sok dolgot kell elintéznem s ezt is meg kell csinálnom, csak *így* röviden és velősen. Tetszik tudni, ahogy a vesét szokták készíteni. Már úgy értem velősen... Bizony, bizony már azt is régen ettem, hiszen oly drága minden!

... Mit mond?... hogy menjek panaszommal az élelmezési diktátorhoz, maga nem diktátor?... Ne szellemeskedjék, mert mindjárt megmondom, hogy mi-csoda maga!... A közbeszólásaival mindig eltérít a tárgytól...

... Tessék?... Szóval azt akarja tudni, hogy mit akarok?... No jó, azt is megmondom magának: akarok egy főnyereményt; akarok egy 150 lóerős autómobilt; akarok egy sarokházat Pesten;... szeretnék egy négyhetes malacocskát; szeretnék egy cipőtalpat, ami kemény, egy sültet, ami puha; szeretném, ha szeretnének... s úgy szeretnék boldog lenni!... S mit mondjak még magának? Sok mindent akarok...

... Hogy mondja?... még semmit sem mondtam abból, ami miatt felhívtam? Hát ha mindig megzavar!... Tehát még egyszer megmondom magának:... Szükségem volna egy munkatársra, aki a most megindult lapunknál a legfontosabb dolgokat elvégezné, aki támasza, talpköve lenne ennek a kis lapocskának — mely ha megvész (már mint a támasz) Róma megdől s rabigába görbed... mondaná Szép Ernő. De mivel ellenben én nem vagyok Szép Ernő, ellenkezőleg sohasem voltam Szép Ernő, sőt még Ernő sem (ettől eltekintve szép még mindig lehetek, ugy-e?), hát megmondom oly röviden, ahogy még Plátó sem mondaná meg; szükségünk volna egy szerkesztőségi szabóra, jó nagy ollóval, — esetleg villanyollóval — aki a lap szellemi részéről gondoskodik...

... Tessék?... Éppen van egy olyan szabója?

... Hogy baj van?... Mi?... Mindig csak sátorlapot és zsákok szabot? Nem baj, az a fő, hogy jó erős legyen!... Tehát jön?... Mikor?... ..

... Csak két nap mulva?... Miért?... ..

... Hát azt a fát nem vágthatná fel valaki más?... Esetleg fogunk egy muszkát és beküldjük — visszavárólag... Rendben van?... Tehát a munkatársat várjuk!...

... Köszönöm!... Á-ásszolgé!!... ..

* * *

Leközöltük ezt a telefon beszélgetést, hogy ne tessenek hinni, a többi lapjaink is ilyen gyengék lesznek... A következő lapszámunk már értékben, színvonalban teljesen meg fog felelni. Most még kénytelenek voltunk a saját szellemi termékeinket nyújtani. S amint tudni méltóztatnak — az idén kevés volt az eső — s a termés silány...

Dongó.

Aki a 16-os honvédek özvegyei és árvái ügyét szívén viseli az küldjön be bármily összeget. Soha pénzét nem fektette be nemesebb célra.

hírek.

Juhász alezredes látogatása a pótzászlóaljnál. Junius hó 4-én és 5-én Juhász alezredes ellátogatott a pótzászlóaljhoz.

Személyi hírek. *Báró Zech Colbert vezérőrnagy* június hó 19-én, mint a miniszteri ellenőrző bizottság elnöke a pótzlj. székhelyére érkezett. — *Mestitz János ezredes* a kerületi parancsnok helyettese június hó 21-én egy napi tartózkodásra a pótzlj. állomáshelyére érkezett. — *Köröm László százados*, ki a H. M. által tanulmány utra volt kiküldve a 70-ik hadosztály kiképző csoportjához — a pzljhoz érkezett.

Házasság. *Juhász Aladár hadnagy* házasságot kötött *Kasztovszky Mandika* úrhölgygyel.

Juniusok, Juliusok. „... Több levelet nem irhatok önnek asszonyom. Nem irhatok, mert junius — ah igen junius és julius is — nagyon közönséges hónap és ön jól tudja, hogy a hónapok belekontárkodnak irásainkba. (Vagy mi kontárkodunk a hónapokban? — Mindegy? —) ...

... Több levelet — ismétlem — ne várjon asszonyom! Most ne. Talán őszre írok még egyet, még egy utolsót, mert ugy gondolom ilik attól szépen elbucszni, akivel együtt jártunk a barackvirágos ágak alatt és ...“

Valami régi casette-ben akadtam erre a levélre, valami birsalma szagu casette mélyén fektűdt, valami szentimentális gavallér irhatta bizonyos dámához, aki hófehér kezével fáradtan simította meg homlokát, mikor a levelet olvasta — alkonyat lehetett — és a zongorán okvetlenül valami új „Wiener Lied“ fellapozott kottája hevert.

Ilyen leveleket irogattak akkortájt szépapáink, nyárspolgáriás estvéken, hófehér kezű szépanyáinknak, ezt hozta a Junius és a Julius. Szakitások, titkon folyó könyvek, eltépett virágok és egy-két sóhajtás rózsaszín függönyök mögött ...

Most junius és julius az offezivánk hónapja. (Hiába, idejutunk most minden irásunkban: háború, háború.) Most viaskodnak a gavallérok. Nem fogják graciöz mozdulattal a kardot, nem is értenek ahoz, miként lehet finom pengével az ellenfél balmellén egy apró piros foltot elhelyezni (egyetlen egy kis, piros vonalacska kigyózik alá és az ellenfél szertartásosan hajtja meg fejét, hogy utoljára leheljen csókot egy amuletre).

Most viaskodnak ök, ök a sárosak, a piszkosak, az éhesek, a véresek, ök a hatalmasak! És nem érnek rá illatos leveleket írni, pedig hófehér kezű asszonyok most is vannak és vannak talán könnyes éjszakák is.

Most táborilapot hoz a posta, rózsaszínűt és néha gyűröttet és a hófehér kezű asszonyok örülnek. Örülnek és nem botránkoznak meg, ha ezt olvassák „... három napja nem mosakodtam, két hete nem borotválkoztam, olyan vagyok, mint egy vadember!“ Nem bot-

ránkoznak meg, inkább meghatottan mondják: édes, édes — vademberem.

Valami láthatatlan tengelyen nagyot zökkenünk. Mások a „gavallérok“, mások a szerelmek, egy más világ ez — juniusok, juliusok ...

Oberon.

Állami és köztisztviselők ruhabeszerzési előlege. A kormány folyó év május 28-án 1870. miniszterelnöki szám alatt a tisztviselőknek 500 korona beszerzési segélyt engedélyezett. Mivel közben kormányválság miatt ez az összeg nem szerepelhet mint segély s folyósítása — tekintettel a nagy drágaságra — sürgős, mint előleget folyósítják. Ezt az összeget megkapja az is, aki bevonult. Azonban ezeknek kérni kell a fizetésük felvételét meghatalmazottak útján. A kérvények közvetlenül fölöttes polgári hatóságukhoz nyújtandók be.

Az ezred kitüntetései. A honvéd nevének megtanulta innen s tulnan a Kárpátokon csodálni s félni mindenki — mert a honvéd győz, vagy teshalmok közt sirt talál. Abban a titáni küzdelemben, melyet a honvédség eddig is megvívott, méltó oszdtájrésze jutott a 16-osoknak is. S hogy Gömör-, Zólyom- és Nógrád-megyék fia emelt fővel állhatnak a nemzet ítélte előtt, sok, dicsőséggel vívott véres harcaikon kívül szolgáljon az őket ért kitüntetés. Eddig 4 hadidiszitményes Lipót-rend, 13 III. o. vaskoronarend, 103 III. o. katonai érdemkereszt, 54 újlagos legfelsőbb dicséző elismerés, 225 legfelsőbb dicséző elismerés, 7 arany vitézségi, 304 I. o. ezüst, 1224 II. o. ezüst és 1441 bronz vitézségi érem adatott a 16-os honvédeknek, nem számítva ide azon szövetséges bírodalmak kitüntetéseit, melyek velünk egy kötelekben oly sok elismeréssel adóztak a 16-osok hősiességének.

Féltreértés. A napokban egy öreg néni felmegy a népfelkelőparancsnoksághoz s Nagy János népfelkelő után tudakozódik. Mondják neki, talán a Vörösházban találja meg.

... Kérem szépen ott már voltam és ideküldtek, hogy itt megtudják mondani.

— Hát akkor menjen el leltem a *Foncsordába*, talán ott lesz!

Az asszony elmegy, hanem néhány pillanat mulva újra benyit s félénken kérdi:

... Ne tesszen megharagudni, de elfelejtettem, hogy miféle *csordában* is van az uram? ...

Farkas hadnagy halála. Junius 10-én éjszaka Farkas Antal hadnagy beszercebányai lakásán szíven lötte magát. Az ezred egy igazán tehetséges és vitéz tisztjét veszette el, a tisztikar meg kiténő, jó bajtársát siratja elhunytával.

Áthelyezés. Ezredünk kedvelt főorvosa Ausch Pál szépsiszentgyörgyi kórházba vezényeltetett. Ugy ezredbeli tisztársai, mint a legénység sajnálattal vgy búcsut a humánus főorvostól, ki mint bajtárs és orvos ezredünk közkedvelt katonája volt.

A Károly csapatkereszt kiadása és feltűzése. A Rendeleti Közlöny f. évi 23-ik száma tartalmazza a Károly csapatkereszt kiadására és feltűzésére vonatkozó körrendeletet. Ezen rendelet értelmében a csapatkereszteknek a kiosztását f. év junius hó 1-én a hadrakelt seregénél már megkezdték és annakutána a mögöttes

országreszekben adatnak majd ki az igényjogosultaknak. A csapatkeresztet és annak szallagját csak azok tüzhetik fel, akik azzal hivatalosan lettek ellátva. A Károly keresztetek az új választójogi törvénytervezet alapján életkorukra való tekintet nélkül, politikai választójoggal fognak birni.

Szabadságon lévő tisztek Ghiczey Ferenc százados hosszas harctéri szolgálat után 4 heti szabadságra ment.

A 313-ik h. gy. ezredbe beosztott 16-os tisztek közül a következők vannak szabadságon: Schneck Adolf főhadnagy, Kovács Dani, Klaniczay Gyula, Rissányi József, Schloszjár Gyula hadnagyok és Reinhardt zászlós.

Kachnics Andor e. é. önkéntes orosz fogságban 1916. június 29-én elhunyt, gyászszertartást a család f. évi június hó 29-én tartotta meg Breznóbányán.

A XXIX-ik menetzászlóalj utbaíndítása. Urnapkor f. évi június 7-én a XXIX. mzlj. második soránya a harcterre utbaíndult. Kevés oly megható indulás volt még Blányán. A pótzászlóalj tisztikara bucsuzott hosszú időközön át volt segédtisztjétől Filla századostól s egyik legkedvesebb cimborájától Dobó hdgytól. Mint alantososk mentek ki: Pogány, Kőszeghy, Klinckő, Benkő és Geduly zászlósok. Geduly e. ü. zls. jelenleg a vonatkozó H. M. rendelet értelmében 2 havi kipróbálásra megy a hadrakelt sereghez, hogy csapatbiztsztté való átminősítése nehézségekbe ne ütközzék.

Arató menetzászlóadok. Hogy a termés betakarítása biztosítva legyen a Honvédelmi Miniszter a hadseregparancsnoksággal és az utánpótlási csoport főnökével történt kölcsönös megállapodás alapján arató menetzászlóadok felállítását rendelte el, mely arató menetzászlóadok a menetkészültség napján aratni mennek, s onnan indulnak a harctéri csapattek pótlására, ahol legutoljára aratnak.

Díjvivás a pótzászlóaljnál. A kiképzési időszak végén a zászlóadok esetleg zljak kebelén belül díjvivást szokott rendeztetni, melyen az alosztályok legjobb 10 szuronyvivója vesz részt. A zljon belül legjobb eredményt elért vívó emléklíjat kap, azonkívül a vívókütiünetést is megkapja, mely az anyakönyvi lapba is bevezetetik. Döntnökök tisztek és esetleg melléjük beosztott altisztek.

Hangosan gondolkozó. Az étkezdeben ebéd után egy ur mélyen behuzódva a fotelbe (oly mélyen, hogy személyazonosságát nem sikerült megállapítani) így morfondirozott: . . . az hatvan, meg ötven az száztíz meg százhusz az kétszázharminc meg a szalon nadrag (és itt hirtelen beleordított) . . . a szentségit már megint nem kapok egy vasat sem elsején!

Harcserű tornajáték. A besztercebányai 16-ik pótzászlóalj Soltisz József főhadnagy kezdeményezésére június hó 19-én délután harcserű tornajátékot tartott a kis gyakorlóterén az arató menetzászlóadok legénységével oly célból, hogy a legénység már itthon szert tegyen arra a rugókönyságra, amelyre a honvédnek a mostani közelharcban föltétlenül szüksége van; és lássa, hogy mily gyakorlatokban kell magát különösen kiképeznie, hogy helyét biztossággal megállhassa — A tornajáték programját: kézigránátdobás, szuronyvivás, járőrverseny és futás képezte. A kézigránátdobásnál Berdránszky és Sztasik honvéd 39 métert érték el, a célradobásnál Sztetey 5 dobás közül 4 célt talált. A szabadvívásnál első lett Kiszely honvéd, aki hat ellenfelét győzte le.

A járőrverseny a torna és akadálypályán játszódott le, Velics és Rádi honvédek váltak ki, mindkettő elsőnek érte el a kitűzött célt. A futás 500 méteres síkfutásból és 800 méteres stafétafutásból állott harcserű felszereléssel. Az 500 méteresnél első lett Tatai honvéd, a stafétafutásnál, mely 300 tölténynek rajvonalhoz való gyors pótását célozta — a 4. pótzászlóad stafétája győzött. A versenyen kiváló eredményt elért legénység jutalomba részesült, a legjobb szabadvívók és szuronyvivó altiszt, valamint a kézigránátdobók még dicséző oklevéllel is ki lettek tüntetve. Reméljük, hogy a jövőben hasonlócélu tornajátékokkal sürűbben fogunk találkozhatni s ez által a legénység ambícióját automatic fokozva, önképzésre serkentve, sok szép eredményt fognak tudni felmutatni.

Hadikölcson jegyzés eredménye a pótzászlóaljnál több mint 151000 korona. Maga az összeg nagysága is elég szép, de, ha tekintetbe vesszük, hogy a summa kétharmadrésze 50—100 koronás tételekből jött össze, akkor a pótzászlóaljbéli gyűjtést igazán eredményesnek mondhatjuk s csak gratulálhatunk Slabeycius főhadnagynak, kinek fáradságot nem ismerő buzgólkodása hozta meg a sikert.

Szerkesztői üzenetek.

S. O. Gömörpányi. Köszönjük szives érdeklődését, végre tető alá kerültünk, csak ránk ne szakadjon a gerendázat — **H. János zászlós.** Szerencsekívánatai jól estek, szives közreműködésért fogadjuk . . . — **Aggódo apa.** Bizony szomorú sejtésed meg kell ér sietenünk. Elesett 1915. május 28-án Kalnikównál. — **N. R. fhgy.** Semmi kifogást nem tőrünk, kérjük forgassa pennáját sürűn — javunkra **Z. Arpád Balassagyarmat.** Kíváncsiakká tett, hogy honnét szerzett tudomást a lap megindításának tervéről. Itt vagyunk la! Buzgólkodásod ezer örömmel vesszük, csak ütni a vasat. — **H. K. O.** Igen, már 1915-ben. — **Érdeklődő.** Módonkban van lehetőleg az ezred elesetteiről hozzátartozóinknak pontos felvilágosítást adni. — **Rimaszombat.** Ha gondolja, hogy fiánál voltak értékesebb tárgyak, forduljon a pótzászlóaljnál lévő «Hagyatéki osztály»-hoz Besztercebánya, ott mindenestre felvilágosítást fog kapni, esetleg mi is szivesen közben járunk. — **Egy besztercebányai hadnagy.** Kedves ötletet, hogy lapunknak *Kaitba*-lezredés iránti ragaszkodásunk és szeretetünk jeleül adjuk a Rajta címét, fonetikai okokból nem tehetjük — sajnos — magunkéink. — **M. B. Gács.** Az ezred története nyomtatásban még nem jelent meg, ha készen lesz — küldünk.

Aki hadbavonult hozzátartozójáról

apjáról,
fiáról,
testvéréről

hírt, felvilágosítást akar szerezni az fizesen elő

„A 16-os honvéd“-re

Előfizetési ár: egy évre . . . 4 K 80 fill.
fél évre . . . 2 „ 40 „
negyed évre 1 „ 20 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 425.

Fiók szerkesztőség és kiadó hivatal Besztercebány. ahová a lapnak szánt közlemények és előfizetési díjak küldendők. ○ ○

Felelős szerkesztő: KUN BERCI.

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA
BESZTERCZEBÁNYA.

Besztercebányai Kereskedelmi Bank Részvénytársaság.

Besztercebánya, Bethlen Gábor-utca 5. szám.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyószámlára (A kamatláb állandó jellegű betéteknél 3-6) netto.

Leszámítol váltókat és sorsolt értékpapirokat a legjutányosabb kamatláb mellett.

Vesz és elad mindennemű, tőzsdén jegyzett értékpapírt.

Jelzálogkölcsönöket nyújt.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-, borseprű- és baraczkpálinka nagyfőzde.

Dacára a rém drága deszka áraknak ajánl jutányos áron sajátkészítményű koporsókat -- dús választékban, valamint műkoszorút és az összes temetkezéshez szükséges cikkeket.

Koritsánszky Gusztáv
Radvány, (Zólyom megye.)

Hermaneczi Papirgyár R. T.
Budapest, Gyár-utca 38. szám.

50 métermázsa széna vagy lóhere megvételre kerestetik.

KORITSÁNSZKY GUSZTÁV
Radvány, (Zólyom megye.)

Besztercebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

*Likörkülönlegességek és Rumgyár
gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,
Borovicska-, Seprű- és Barack-
főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-
szörpök és Gyümölcsborsajtó
hidraulikus üzemmel ajánlja köz-
kedveltségnek örvendő gyártmányait.*

RÖVID NÜRNBERGI ÁRUK
nagy választékban kaphatók

RECHNITZ GÉZA nagykereskedőnél
Besztercebányán

FREIWIRTH MÓR KORONA KÁVÉHÁZA
— ÉS SZÁLLODÁJA
BESZTERCZEBÁNYÁN.

A tizenhatos (16) tiszték találkozó helye.
Kitűnő kiszolgálás. — Estéknént cigányzene.

Besztercebányai Első Magyar
Posztó- és Gyapjuáru-gyár Rész-
vénytársaság Besztercebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, takarókat, pokrócokat és halinát stb.

**MACHOLDF. KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV-
ÉS PAPIKKERESKEDÉSE**
BESZTERCZEBÁNYA TELEFON: NYOMDAI: 68.
BETHLEN GÁBOR U. 18. KÖNYVKERESKEDÉS: 106.